

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Δευτέρα 3 Ιουλίου 2023

Κείμενο 1

[Η δόμηση μιας εικονικής πραγματικότητας]

Το κείμενο είναι εισαγωγή από άρθρο του Ιωάννη Πανούση (Επιστημονικό Περιοδικό: Ζητήματα Επικοινωνίας, τεύχος 4ο, 20-10-2006).

Τα ΜΜΕ δομώντας μιαν άλλη πραγματικότητα, αυτή της πληροφορημένης και ενημερωμένης κοινωνίας, αυτό-αναγορεύονται σε καθρέφτη ή εικόνα. Πόσο βέβαιοι είμαστε, όμως, ότι όλα τα στοιχεία και τα σχόλια που γράφονται κι ακούγονται συγκροτούν την πραγματικότητα κι ότι δεν υπάρχουν «κρυμμένα μυστικά και ντοκουμέντα»; Από την άλλη πλευρά, η εικόνα «της κοινωνίας της εικόνας» αναδεικνύει μια κοινωνία που φαίνεται να έχει παραδοθεί στις εικόνες που παράγουν οι άλλοι και καταναλώνει η ίδια. Ποια άραγε μηνύματα - και σε ποιους ακριβώς- εκπέμπει ο κόσμος των εικόνων της ανέμελης ζωής, της άθλιας ζωής, των πετυχημένων και των αποκλεισμένων, των απαθών και των ψυχοπαθών (Βιθυνός, 1998); Υπάρχει απώλεια του πραγματικού, μιασχάση ανάμεσα στην αναπαράσταση και στο γεγονός, με συνέπεια η αναπαράσταση να καθίσταται τελικά πραγματικότητα και το κοινωνικό να βιώνεται φαντασιακά.

Η κοινωνική κατασκευή μπορεί να προβάλλει είτε συναινετική εικόνα της κοινωνίας (συμφωνία σε κοινές αξίες, αποδεκτό life style) είτε συγκρουσιακή (π.χ. γενικευμένο φόβο λόγω εγκληματικότητας). Η νομιμοποιημένη βία, η δραματοποιημένη βία ή η «εύθυμη βία», δηλαδή, το περιπετειώδες θέαμα χωρίς θανάτους προσώπων, δημιουργούν ένα πλαίσιο κοινωνικού συμπεριφορισμού (behaviorism), όπου η εκμάθηση και η συμμόρφωση συνιστούν απαρέγκλιτους κανόνες. Βλέπουμε τον κόσμο, όπως μας τον περιγράφουν, σε βαθμό μάλιστα που αφενός, αν κάποιος λέει συχνά «έτσι φαίνεται να 'ναι τα πράγματα», στο τέλος το πιστεύει κι ο ίδιος κι αφετέρου η πιθανολογούμενη γνώμη της πλειοψηφίας να γίνεται αποδεκτή από τους υπόλοιπους, για να μη νιώθουν απομονωμένοι κοινωνικά.

Αυτή η σύγχυση εξωτερικής μορφής συνείδησης και υποκειμενικών νοημάτων δίνει την εντύπωση ότι συν-ένοχοι στην κατασκευή της πραγματικότητας είναι τόσο οι αφηγητές όσο και οι αναγνώστες/ ακροατές/ τηλεθεατές (ακόμη κι αν καλύπτονται και οι μεν και οι δε πίσω από τις μεταμοντέρνες συμβολικές κατασκευές).

Κείμενο 2

Το κόνισμα

Το κείμενο είναι απόσπασμα από το ομότιτλο διήγημα του Ανδρέα Καρκαβίτσα (1865-1922). Ο Τσαϊπάς είναι ένας μορφωμένος νέος ενός χωριού, στο οποίο έχει βρεθεί στην παραλία ένα ζύλο που οι χωρικοί θεώρησαν εικόνα και το φέρνουν με λιτανεία στην εκκλησία του χωριού τους.

Πηγή: <http://users.uoa.gr>.

Όταν η λιτανεία έφτασε κοντά στον Τσαϊπά, σήκωσε κ' εκείνος το χέρι να κάμει το σταυρό του. Μα δεν τελείωσε. Το κόνισμα τού φάνηκε παράξενο· κάθε άλλο παρά κόνισμα. Δεν είδε παρά ένα δικέφαλον αητό με τα φτερά του ανοιχτά. Τα κεφάλια ζερβόδεξα με τη γλώσσα όξω και τα ράμφη γυριστά έδειχναν θυμό και αχορταγιά μεγάλη. Στα κεφάλια καθότανε κορόνα σταυροφόρα· κι άλλη κορόνα πιο μεγάλη τα 'σμιγε από πάνω. Τα νυχοπόδαρά του κρατούσανε το Σκήπτρο και μια σφαίρα με σταυρό. Και κάτω από τα πόδια του μια κορδέλα ξεδιπλωμένη είχε απάνω της γράμματα παράξενα. Τριγύρω άλλα μικροσκαλίσματα χρυσαλειμμένα, πουλιά, βαγιόκλαδα και χοντρόρογα σταφύλια. Μα το μόνο σημάδι που μπορούσε να το κάμει σεβαστό ήταν οι σταυροί του. Τίποτ' άλλο. Ο Τσαϊπάς στάθηκε ακίνητος, μη ξέροντας τι να σκεφτεί και τι να κάμει. Ο κόσμος τον είδε κ' ένας με τον άλλον στύλωσαν όλοι τα μάτια καταπάνω του. Όπως έστεκε στο ψήλωμα το ανάστημά του ιχνογράφονταν στον ασπρογάλανο ουρανό, σαν μαύρο είδωλο που τρέχει λαός να πετροβολήσει!

- Το καπέλο σου! βγήκε άξαφνα φωνή από το πλήθος.
- Το καπέλο σου! δευτέρωσε άλλη φωνή.
- Το καπέλο σου!.... Το καπέλο σου!... Το καπέλο σου!...

Υποψιάστηκαν πως το 'κανε για περιφρόνηση και αγανάχτησαν όλοι. Μα περισσότερο απ' όλους ο Αρλετής¹. Την έπαιρνε κατάμουτρα την προσβολή. Του διαβόλου ο γιος! Έμαθε πέντε γράμματα και θαρρείς πως έγινε σοφός! Μωρέ, καλά το λένε πως η Αθήνα έγινε για καταστροφή τού τόπου! Στέλνουν τα παιδιά τους να ξεστραβωθούν κ' εκείνα δίνουν την ψυχή τους στο Σατανά! Αντί να γυρίσουν άνθρωποι, γυρίζουν κούκλες· αντί να 'ρθουν χριστιανοί, έρχονται αλούτεροι²... Πού είναι τώρα ο μακαρίτης ο Τσαϊπάς να καμαρώσει το γιο του; Έφαε τη ζωή του απάνω στο τσαγκαρόσουβλο, για να τον κάμει άνθρωπο και να, τον έκαμε και τον ζέκαμε!

¹ Ήταν ο ψάλτης στην εκκλησία του χωριού.

² Επίθετο που χρησιμοποιείται υβριστικά και σημαίνει: παράξενοι, ασυνήθιστοι, αιρετικοί.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1

1ο υποερώτημα

Σε 50-60 λέξεις να αποδώσεις συνοπτικά την άποψη του συγγραφέα για την πραγματικότητα που προβάλλουν τα ΜΜΕ στην εποχή μας.

Μονάδες 10

2ο υποερώτημα

Να εξηγήσεις με συντομία τον ρόλο των ερωτήσεων στη δομή/οργάνωση της πρώτης παραγράφου του Κειμένου 1.

Μονάδες 10

3ο υποερώτημα

Στο Κείμενο 1 συναντάμε πέντε (5) παρένθετες λέξεις, φράσεις ή και νοήματα. Να τις/τα εντοπίσεις (μονάδες 5) και να δικαιολογήσεις τη χρήση τους από τον συγγραφέα (μονάδες 10).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 2

Με αφορμή το κείμενο που διάβασες αποφασίζεις να δημοσιεύσεις άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σου με θέμα τη λειτουργία των ΜΜΕ σήμερα. Σε 350 λέξεις να περιγράψεις την εικόνα που κατά τη γνώμη σου προβάλλουν τα ΜΜΕ για την κοινωνία σήμερα και τις συνέπειες που έχει για την ψυχολογία των νέων της ηλικίας σου.

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ 3

Στο Κείμενο 2 παρατηρείται η περιγραφή ως τεχνική που πλαισιώνει την αφήγηση. Να βρεις το σχετικό χωρίο (μονάδες 10) και να δικαιολογήσεις αυτή την επιλογή του συγγραφέα (μονάδες 10).

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 4

Να ερμηνεύσεις με αναφορά σε σχετικές ενδείξεις στο Κείμενο 2 την αντίδραση του Τσαϊπά στη θέα της εικόνας και την αντίστοιχη αντίδραση του Αρλετή. Να οργανώσεις την απάντησή σου σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15

Καλή επιτυχία!!!